

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ κ. ΤΙΜΗ ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΣΤΟ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΑΧΝΑ, 18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2004

Είναι πραγματικά με ιδιαίτερη χαρά που βρίσκομαι σήμερα μαζί σας για να χαιρετίσω το φετινό Παγκύπριο Αμπελουργικό Συνέδριο και να επικοινωνήσω με σας τους αμπελουργούς μας, μια προσφιλή μερίδα του αγροτικού μας κόσμου, η οποία μέσα από ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες δίνει το δικό της αγώνα για την προαγωγή της αγροτικής μας οικονομίας και την προκοπή του τόπου.

Ο αμπελουργικός τομέας αποτελεί ένα παραδοσιακό τομέα της κυπριακής γεωργίας, από τους πιο παλιούς, άρρηκτα δεμένο με τη φυσιογνωμία του κυπριακού χώρου, τα ήθη και τις παραδόσεις του. Το κρασί, το λάδι και το σιτάρι είναι η τριάδα των γεωργικών προϊόντων που στο διάβα της ιστορίας ταυτίστηκαν με την επιβίωση του λαού μας και τις θρησκευτικές του παραδόσεις.

Το κυπριακό κρασί ήταν γνωστό από την αυγή της ιστορίας. Στην αρχαιότητα δεν μπορούσε να γίνει γιορτή ή συμπόσιο, προπάντων στα παλάτια των βασιλιάδων και των ευγενών, χωρίς να ρέει άφθονο το περίφημο κρασί της Κύπρου. Το ίδιο και στο μεσαίωνα, με την παρασκευή της φημισμένης κουμανδαρίας, και στους νεότερους χρόνους, όταν οι διάφοροι Ευρωπαίοι ταξιδιώτες είχαν να πουν για το γλυκόπιτο κρασί της Κύπρου. Περιγράφοντας τη Λεμεσό του 1802, ο William George Browne μας πληροφορεί ότι η πόλη δεν είχε να παρουσιάσει τίποτα σημαντικό εκτός από το γεγονός ότι συνορεύει με τους αμπελώνες της κουμανδαρίας. Και ο αρχιεπίσκοπος Κωνστάντιος του Σινά, στο έργο του «Κυπριάς Χαρίεσσα και επίτομος» που τυπώθηκε στη Βενετία το 1819, μας πληροφορεί ότι το αρωματικό νέκταρ του Δία που ρέει άφθονο από τους αμπελώνες νότια του Τροόδου, από τη Λεμεσό μέχρι την Πάφο, βρίσκεται σε μεγάλη ζήτηση σε όλη την Ευρώπη.

Δυστυχώς σήμερα που η Κύπρος έγινε και πάλι ένα κομμάτι της Ευρώπης, η αμπελουργία μας διέρχεται βαθύτατη κρίση. Το κρασί της Κύπρου όχι μόνο δεν έχει μεγάλη ζήτηση στην Ευρώπη αλλά είναι σχεδόν άγνωστο, ένα προϊόν με υποβαθμισμένη ποιότητα και χωρίς καμιά φήμη. Μεγάλο μέρος της παραγωγής μας δεν βρίσκει καν διέξοδο προς την αγορά, ή μετατρέπεται σε κρασί χύμα και σε συμπυκνωμένο γλεύκος, ανώνυμο και απρόσωπο σαν να επρόκειτο για το τελευταίο ποτό του κόσμου. Και τούτο σε μια περίοδο γεμάτη δυσκολίες και αντιξοότητες. Από τη μια η κατάργηση των δασμών από την 1η Μαΐου λόγω της ένταξης στην Ε.Ε. και η συνακόλουθη πρόκληση του ελεύθερου ανταγωνισμού με τα ξένα ποιοτικά κρασιά που πωλούνται σε προσιτές τιμές. Και από την άλλη η κατάργηση όλων των μέτρων στήριξης που ίσχυαν μέχρι σήμερα γιατί δεν είναι συμβατά προς το κοινοτικό κεκτημένο.

Όσο παράξενο όμως κι αν φαίνεται, μέσα από τη βαθύτατη αυτή κρίση, έχει γεννηθεί η πρώτη ελπιδοφόρα σπίθα για ένα καλύτερο αύριο. Γεννήθηκε η ελπίδα γιατί όλοι πλέον αναγνωρίζουν ότι πορεία του παρελθόντος ήταν αδιέξοδο και προβληματική. Γιατί όλοι πια μιλούν για την ανάγκη να χαραχτεί μια μεσοπρόθεσμη ρεαλιστική στρατηγική που να προσφέρει βάσιμες ελπίδες και εχέγγυα για σταδιακή ανάκαμψη του τομέα. Και γιατί όλοι πια φαίνονται έτοιμοι να εγκαταλείψουν τα αντιπαραγωγικά συνθήματα και αιτήματα του παρελθόντος και να συμβάλουν εποικοδομητικά στην επίτευξη των κοινών στόχων.

Θέλω με την ευκαιρία αυτή να σας διαβεβαιώσω ότι το Υπουργείο Γεωργίας και οι τεχνοκράτες του δεν παρέμειναν απαθείς μπροστά στην πρόσκληση της ένταξης στην Ε.Ε. Με αποφασιστικότητα, με σύνεση, με γνήσια και βαθιά αγάπη προς τον αμπελουργικό κόσμο δούλεψαν οργανωμένα για χάραξη μιας νέας στρατηγικής και

μιας νέας πολιτικής, κάνοντας ψυχρή ανάλυση των δεδομένων του παρελθόντος και αναγνωρίζοντας ότι δεν είναι δυνατό να λυθεί κανένα πρόβλημα με λαϊκίστικες προσεγγίσεις και με μόνο δημοφιλή μέτρα.

Ως οδοντογιατρός γνωρίζω ότι μια αποτελεσματική θεραπεία απαιτεί πρώτα και πάνω απ' όλα μια σωστή διάγνωση. Εξετάζοντας λοιπόν τα συμπτώματα της ασθενούς αμπελοουργίας, θα πρέπει με παρηρησία να πούμε ότι η πολιτική των σταθερών και εξασφαλισμένων τιμών που ακολουθήθηκε μέχρι σήμερα, ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για τη σταδιακή υποβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων μας και για τη μετακίνηση της αμπελοουργίας από τις παραδοσιακές περιοχές ποιότητας και χαμηλής απόδοσης, προς νέες περιοχές με πολύ πιο ψηλές αποδόσεις, χωρίς όμως συγκριτικό οινολογικό πλεονέκτημα. Καταστρέψαμε τη ραχοκοκαλιά της αμπελοουργίας μας και καταλήξαμε τελικά να ψωμοζητούμε στις διεθνείς αγορές, για να ξεφορτωθούμε τα προϊόντα μας έρμαιο των ξένων κερδοσκοπών που εκμεταλλεύονται τα ανώνυμα κρασιά μας. Στην προσπάθεια μας να εξασφαλίσουμε στον αμπελοουργό ένα κομμάτι ψωμί, πέσαμε καλοπροαίρετα στην παγίδα της εγγυημένης διάθεσης, σπαταλώντας τους λιγιστούς πόρους της μικρής μας χώρας για να διαχειριστούμε συλλογικά ένα πρόβλημα που γινόταν όλο και πιο δύσκολο.

Δημιουργήσαμε σταδιακά και συντηρούσαμε για χρόνια ένα φαύλο κύκλο από τον οποίο κανένας δεν βγήκε κερδισμένος, ούτε οι παραγωγοί αφού οι περισσότεροι εγκατέλειψαν το επάγγελμα, ούτε οι οινοβιομηχανίες που για χρόνια δούλευαν με χαμηλά επίπεδα κερδοφορίας, χωρίς να μπορούν να εκσυγχρονιστούν και να βαδίσουν αποφασιστικά μπροστά, ούτε φυσικά οι φορολογούμενοι που χρηματοδοτούσαν την αδιέξοδη αυτή πολιτική.

Η νέα στρατηγική του Υπουργείου Γεωργίας στηρίζεται στην απλή λογική ότι μόνο με τη βελτίωση της ποιότητας των οινικών μας προϊόντων είναι δυνατό να δημιουργηθούν σταδιακά καλύτερες προοπτικές για επιβίωση του τομέα.

Κατά συνέπεια όλες μας οι ενέργειες πρέπει να συμβάλλουν προς αυτή την κατεύθυνση, και κάθε μια να υποστηρίζει και να συμπληρώνει την άλλη, ώστε σταδιακά να τεθούν οι βάσεις για ένα καλύτερο μέλλον. Στα πρώτα χρόνια θα είμαστε τυχεροί αν κατορθώσουμε να συγκρατήσουμε και να αναστρέψουμε την καθοδική πορεία των τελευταίων 25 χρόνων. Έχουμε όμως τη σταθερή πεποίθηση ότι στην συνέχεια θα ανατείλουν καλύτερες μέρες.

Η νέα πολιτική του Υπουργείου Γεωργίας στηρίζεται σε τρεις βασικούς άξονες:

Ο πρώτος άξονας αφορά την απευθείας στήριξη των παραγωγών και τη διοχέτευση σ' αυτούς σημαντικής οικονομικής βοήθειας, με άμεσες επιδοτήσεις και μέσω του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης, με ταυτόχρονη όμως απεμπλοκή της Κυβέρνησης από την ευθύνη για διασφάλιση της διάθεσης των σταφυλιών, πράγμα που, εν πάση περιπτώσει, δεν επιτρέπεται στις χώρες – μέλη της Ε.Ε. Δίνοντας τη βοήθεια απευθείας προς τους παραγωγούς και αυξώντας όπου είναι δυνατό τα σχετικά κονδύλια, τους βοηθούμε να προσαρμοστούν προς τις συνθήκες της ελεύθερης αγοράς, να πάρουν τα μηνύματα που οδηγούν στη βελτίωση της ποιότητας και να συνεργαστούν μεταξύ τους και με την τάξη των οινοποιών για την παραγωγή προϊόντων που έχουν καλύτερες προοπτικές διάθεσης.

Ο δεύτερος άξονας αφορά την αποφυγή παρεμβάσεων στη λειτουργία της αγοράς και την ενθάρρυνση όλων των εμπλεκόμενων να προχωρήσουν σε διαφοροποίηση των τιμών ανάλογα με την ποιότητα των σταφυλιών με καθαρά οινοποιητικά κριτήρια, ώστε να δημιουργηθούν κίνητρα για αλλαγές και

αναδιαρθρώσεις που θα αυξήσουν τα εισοδήματα των παραγωγών, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη διάθεση του τελικού προϊόντος.

Ο τρίτος άξονας σχετίζεται με τον εκσυγχρονισμό της κυπριακής οινοποιίας τόσο από πλευράς εγκαταστάσεων και τεχνολογίας όσο και από πλευράς δημιουργίας των λεγόμενων κύκλων ποιότητας για την παραγωγή κρασιών με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης. Στους κύκλους αυτούς θα πρέπει απαραίτητα να συμμετέχουν τόσο οι οινοποιοί όσο και οι αμπελουργοί, προσπαθώντας με τη βοήθεια και τη στήριξη του κράτους που θα προσφέρει σχετικά κίνητρα, να συνεργαστούν στενά και να τηρήσουν όλους τους κανόνες και τις προδιαγραφές για την παραγωγή οίνων και άλλων προϊόντων ποιότητας.

Στα πλαίσια μιας σύντομης ομιλίας δεν είναι βέβαια δυνατό να σας αναλύσω με λεπτομέρεια όλες τις πτυχές της νέας πολιτικής και στρατηγικής της Κυβέρνησης.

Θα περιοριστώ λοιπόν να σας απαριθμήσω τα μέτρα που προωθούμε αυτή την περίοδο για απευθείας στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών.

Αρχίζω με το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης του οποίου η εφαρμογή άρχισε πριν από λίγες μέρες. Στα πλαίσια του Σχεδίου αυτού προωθούνται τα ακόλουθα Μέτρα που αφορούν τους αμπελουργούς:

- α) Όλα τα αμπέλια και άλλες αξιοποιούμενες γεωργικές εκτάσεις που βρίσκονται στις επιλέξιμες μειονεκτικές περιοχές των κατηγοριών Α και Β, πάνω από 500 μέτρα υψόμετρο και με κλίση πέραν του 15%, θα παίρνουν στρεμματική επιδότηση ύψους £14/δεκ.
Στις υπόλοιπες μειονεκτικές περιοχές η επιδότηση καθορίστηκε σε £8/δεκ.
- β) Όσοι αμπελουργοί αποδεδειγμένα καλλιεργούν τα αμπέλια τους και δεν χρησιμοποιούν ζιζανιοκτόνα, αναλαμβάνοντας σχετική υποχρέωση να συνεχίσουν για πέντε χρόνια, θα παίρνουν στρεμματική επιδότηση £42 δεκ. η οποία στις ορεινές μειονεκτικές περιοχές Α και Β αυξάνεται σε £52/δεκ.
- γ) Όσοι αμπελουργοί ενδιαφέρονται να φυτέψουν ή έχουν ήδη φυτέψει αμπελώνες με παραδοσιακές κυπριακές ποικιλίες, όπως το μαραθεύτικο, η λευκάδα, προμάρα, σπούρτικο κλπ. θα παίρνουν ετήσια επιδότηση ύψους £52 ανά δεκάριο φτάνει η συνολική φυτεμένη έκταση να μην υπερβεί ορισμένα ανώτατα όρια.
- δ) Εγκαταλειμμένα αμπέλια και άλλα χωράφια που θα φυτευτούν με ξηρικά δέντρα, όπως οι αμυγδαλιές και οι χαρουπιές ή με δασικά δέντρα ή με αρωματικούς και άλλους θάμνους και δέντρα που συμβάλλουν στη διατήρηση του παραδοσιακού τοπίου, θα παίρνουν επίσης σημαντικές επιδοτήσεις.
- ε) Εισάγεται, τέλος, μια νέα στρεμματική επιδότηση ύψους £20/δεκ. σε αντικατάσταση της παλαιάς, η οποία θα προσφέρεται σε όλα τα αμπέλια χωρίς υποχρέωση μηχανικής καλλιέργειας και ανεξάρτητα από την περιοχή στην οποία βρίσκονται.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσω ότι, από πλευράς χρηματοδότησης, η Κυβέρνηση αποδίδει στα Μέτρα του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης πρώτη προτεραιότητα, αφού για κάθε λίρα που θα ξοδεύουμε από το δικό μας προϋπολογισμό θα εισπράττουμε £1 και 20 σεντ από την Ε.Ε. Επειδή όμως φέτος το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης εφαρμόζεται για πρώτη φορά και ίσως μερικοί παραγωγοί να μην προλάβουν να το αξιοποιήσουν, η Κυβέρνηση είναι, κατ'εξάιρεση διατεθειμένη να αυξήσει τη στρεμματική επιδότηση από £20 σε £35 ανά δεκάριο, με ένα όμως σημαντικό και απαραίτητο όρο. Ότι οι

παραγωγοί θα συνεννοηθούν μόνοι τους με τους βιομηχάνους για πώληση των σταφυλιών τους ή θα τα διαθέσουν με άλλο τρόπο, όπως οι ίδιοι κρίνουν σκόπιμο, στην ανάγκη αποφεύγοντας και αυτό τον ίδιο τον τρυγητό, και δεν θα επανέλθουν με αιτήματα προς την Κυβέρνηση για να αναλάβει το ρόλο αυτό. Οποιασδήποτε παρέμβαση της Κυβέρνησης για διάθεση της παραγωγής αντιστρατεύεται τη λογική της νέας στρατηγικής και οδηγεί αναπόφευκτα προς ένα νέο φαύλο κύκλο με αναπόφευκτα αδιέξοδα. Αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό από όλους και να συνεργαστούμε συλλογικά με πειθαρχία και αυτοέλεγχο, για να επιτύχει αυτή η μεγάλη προσπάθεια.

Προτού τελειώσω θέλω να πω και δυό λόγια για τα επιτραπέζια σταφύλια. Γνωρίζουμε ότι και αυτός ο Κλάδος αντιμετωπίζει σοβαρότητα προβλήματα και πήραμε μέτρα για να τα απαβλύνουμε.

Για πρώτη φορά εισάγεται από φέτος στρεμματική επιδότηση ύψους £20/δεκ. για τα επιτραπέζια σταφύλια. Για τη σουλτανίνα της κοιλάδας του Κούρη και άλλων ημιορεινών περιοχών που χρησιμοποιείται για την παραγωγή σταφίδας, η επιδότηση καθορίστηκε στις £600 ανά εκτάριο. Έχει επίσης ενσωματωθεί ειδικό Μέτρο στο Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης για την αναδιάρθρωση των φυτειών ηλικίας άνω των 20 ετών. Το κίνητρο που προσφέρεται καθορίστηκε σε £368 ανά δεκάριο για την εκρίζωση και σε £245 για την επαναφύτευση. Στις μειονεκτικές περιοχές και για τους νέους γεωργούς το κίνητρο να είναι αρκετά πιο ψηλό.

Οι νέες συνθήκες και οι προκλήσεις που είναι μπροστά μας δεν αντιμετωπίζονται με αντιπαραθέσεις και αχρείαστες οξύνσεις αλλά με ένα γόνιμο και εποικοδομητικό διάλογο και μια θετική από όλους προσέγγιση. Το Υπουργείο Γεωργίας είναι ανοιχτό στο διάλογο αυτό και θα τον προωθήσει με κάθε τρόπο. Είμαι σίγουρος ότι στο τέλος θα βρούμε λύσεις στα προβλήματα και η όλη προσπάθεια θα είναι επιτυχής.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω πως θα αναμένουμε με ενδιαφέρον τα πορίσματα από το Συνέδριο σας τα οποία και θα μελετήσουμε με κάθε προσοχή.